

Potozky László

Éles

Magvető Kiadó, 240 oldal, 2990 Ft

Biztos ismerik azt a fajta anekdotázást, amikor a leghitetlenebb történetre is habzó szájjal rátromfol valaki: „az semmi, az egyik haverom...” és az eddignél is meredekebb sztori következik piálós és szexrekordokról, kocsmai verekedésekről.

Ez ugrik be, miközben Potozky László regényét olvasom. Kár, mert az *Éles* sodró, magával ragadó szövegfolyam, már az első oldalakon elkap és nem ereszt. A fiatal erdélyi író tud és szeret is mesélni, – ez már az *Áradat* novelláiból kiderült – új kötetének hőse pedig felkavaró karakter, legalább annyira ellenszenves, mint amennyire érdekes és szájalmas figura. A regény Jan Paulé Sartre és Bret Easton Ellis legszebb hagyományait idézve startol: a mizantróp pszichológus hallgató kurvázással ünnepli születésnapját. Olyan nő kell neki, akit megalázhat, hogy ezzel magát is a mocskokba taszítsa – itt kezdünk, nincs különösebb magyarázat, csak az első döbbenet: hogy juthat el idáig valaki? Az alanyi hang, Potozky érzékletes leírásai fokozzák az indokolatlan durvaság erejét, amit aztán a főhős büntudata, hiányérzete követ. Mondhatni, a nyitó-jelenet az *Éles* csúcspontja, ennél elemibb később sem lesz a regény, ami aztán fokról fokra nyílik meg, villanásnyi képet

Meredek történet

Koncz Tamás könyvajánlója

adva a névtelen hős felszínes családi és baráti kapcsolatairól. A gond csak az, hogy hiába ismerjük meg múltját, a fiú beteges ragaszkodását az első oldalakon felszedett egyetemista prostihoz. A töredékes háttér árnyalja, de nem indokolja a torz személyiséget, pedig a fájdalom okozása és elszenvédeése olyan szerves része a regénynek, ami nem maradhatna magyarázat nélkül.

Potozky László a későbbiekben sem ad sok fogódzót, inkább tovább lendíti történetét. Az *Éles* fikatív – Budapestre, de Kolozsvárra is emlékeztető – városában egymást érik az egyetemista bulik, slam poetry estek, a szereplők pedig egyik berúgástól és alkalmi partnertől a másikig tántorognak a pincekocsmák forgatagában. A szerző valamiért a reálisnál jóval durvább képet fest erről a közegről. Potozky érezhető indulattal teregeti ki a félvilági értelmiségi kör szennyését, a nagyotmondástól sem riadva vissza. Ha egy nyugdíjas olvassa majd a regényt, joggal aggódhat, hogy éjszakánként a pokol nyílik meg a pesti bulinegyedben. A szerző villamosmegállóban szaró lányokról, testüket összevagdósó és sóval bedörzsölő slam költőkről ír, akik miszlikre zúznak egy egész kocsmát, egy diszkó bemu-

tatásakor pedig szinte teljesen lekoppintja a *Penge* vérben úszó nyitójelenetét. Még vadabb fordulatot vesz a kötet, amikor a főhős és barátnője eldönti: rablásokból próbál megélni. Potozky itt már teljesen elrugaszkodik a valóságtól, Bonnie és Clyde-ot farag a két szereplőből, akik minden bűntényt megúsznak. Az egyetemi tanulóiraikról a kötet folyamán szinte alig esik szó, egyszer hangzik el, hogy a pszichológus hallgató vizsgáira készül – és hopp, 100 oldal múlva felveszik a doktori iskolába. Az sem túl hiteles, ha nyomorgó, csótányos albérletben szorongó egyetemista Jameson whiskyt kortyolgat – és folytathatnánk a sort, de minek.

A nagyotmondás kényszere ellaposítja az *Élest*, hiába biztos kézzel írt, lendületes regény. Néha úgy tűnik, a szerző sem tudja, milyen irányba terelje szereplőit, mit kezdjen főhősébe kódolt tehetetlenséggel, helyette újabb és újabb kalandokba hajszolja a fiút. A szem csak ritkán pihenhet meg egy-egy szebb részleten: az egymásba gubózó szerelmesek monoton rituáléin, vagy egy sivár külvárosi hajnal leírásán. A teljes képpel pedig úgy vagyok, mint az öreg székely, akivel unokái megnéztették a *Csillagok háborúját*: „Én ezt bizony nem hiszem.”